

ANLEDNINGEN TILL UNDERSÖKNINGEN

En gammal fotogenpump som inte använts på minst 10 år orsakade brand i ett källarförråd i en äldre villa. Enligt polisen fanns ingen misstanke om brott men brandorsaken var ett mysterium för de inblandade parterna och det fanns därför skäl att undersöka orsaken.

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Undersökningen gjordes av brandinspektör Hans Lardner i samarbete med en representant från ett elbolag.

OBJEKTSBESKRIVNING

Äldre tvåplans villa. Källarvåningen är uppförd av obrännbart material och övervåningen av träregelkonstruktion med invändiga ytskikt av träfiberskivor, fasaden är putsad. Bortsett från fönster, finns endast en väg ut ur villan. Denna består av en trappa från överplanet ner via källaren och ut. För många år sedan har villan värmts upp av fotogenkaminer. Från en utvändigt cistern på husets baksida har fotogen pumpats in i en behållare i förrådet i källaren och därifrån vidare ut till fotogenkaminerna. Fotogenanläggningen har tagits ur bruk för minst 10 år sedan men pumpen och behållaren i källaren har suttit kvar. I villan bodde ett äldre par snart 90 år gamla. Paret hade hemtjänst som hjälpte till med visst hushållsarbete. Fungerande brandvarnare fanns.

BESKRIVNING AV HÄNDELSEN

Hemtjänsten i X kommun får in ett trygghetslarm från x-vägen. Kvinnan som utlöst sitt trygghetslarm säger att det brinner i hennes hus. Hemtjänsten säger åt kvinnan att omedelbart ta sig ut ur huset och även hjälpa sin man ut. Hemtjänsten larmar omedelbart SOS 112. Larm om brand i villa inkommer till brandförsvaret xx-xx-xx kl.16.04.00. Vid brandförsvarets framkomst 10 min. efter larmet är paret ute ur huset och en släkting som bor intill har kommit till hjälp. Samtidigt med brandförsvaret anländer polis och ambulanshelikopter. Rökdykare går in och öppnar dörren till förrådet varifrån röken kommit. Svart rök väller ut men branden har självslocknat. Kontroll med värmekamera görs och huset vädras från rök. Det äldre paret som lyckats ta sig ut, behandlas med syrgas. Läkare från ambulanshelikoptern gör bedömningen att ingen behöver föras till sjukhus. Hemtjänstpersonal kommer till platsen och ombesörjer så att paret får ett tillfälligt boende på ett korttidshem i avvaktan på att villan blir sanerad.

UNDERSÖKNINGEN

Undersökningen påbörjas två dagar senare kl. 10.00.

Vid telefonsamtal med kvinnan och hennes släkting som var först på platsen framkommer följande:

Det äldre paret hade befunnit sig i husets övervåning då de börjat känna rökluft och hörde brandvarnaren ljuda. De öppnade då fönstren för att vädra ut röken och få tyst på brandvarnaren. Efter en tid (kan ha varit upp till två tim.) gick kvinnan ner till källaren och öppnade förrådsdörren. Svart rök väller ut genom dörren. Hon stänger dörren och trycker på knappen till sitt trygghetslarm. Hemtjänsten svarar och uppmanar henne att tillsammans med sin man ta sig ut ur huset. Kvinnan hjälper sin man, som inte kan gå utan hjälp ner för trappan och ut till det fria.

Polisen har ingen brottsmisstanke och därför finns ingen avspärning. Saneringsarbete har påbörjats men inte i det rum där det brunnit.

Rummet som det brunnit i är ca. 10 m² och innehåller frysbox, kylskåp, vattenpump från egen brunn och div. verktyg, burkar mm. Rummet är i sin helhet utfört av obrännbart material. Dörren är en äldre oklassad trädörr. T.v innanför dörren sitter monterat på väggen en plåtbehållare med ca. 40 l volym. På behållarens ovansida finns en elektrisk motor och till den går elkablar från en strömbrytare som sitter på väggen. Behållarens ovansida är sönderbränd och sotig. På elkablarna har isoleringen bränts bort. Väggen och taket ovanför

behållaren är kraftigt sotat. Under behållaren står en elektrisk vattenpump. Smältor från den brunna behållaren har fallit ner på pumpen och skadat dess elektronik. Sotskadorna på och utanför dörren visar att dörren varit stängd under brandförloppet. Sotskadorna är små på utsidan och mycket stora på insidan. Det kan konstateras att strömbrytaren på väggen ovanför pumpen går till pumpen och inte till takbelysningen. Efter samtal med släktingen och kvinnan så framkommer att någon person, troligen hemtjänsten, några dagar innan branden varit inne i förrådet för att hämta något. Personen har troligen letat efter strömbrytaren till lyset och i stället hittat strömbrytaren till fotogenpumpen och vridit på den. Då lyset inte tänts har hon gått ut ur rummet och hittat lysknappen utanför. Det kan konstateras att strömbrytaren på väggen är kopplad till fotogenpumpen och att den står i läge på. Vid undersökningstillfället var samtliga säkringar hela. Dock har saneringsföretaget skruvat i någon eller några säkringar som varit trasiga. Dvs. det går ej att avgöra vilka säkringar som varit trasiga eftersom saneringsföretagets personal ej kommer ihåg vilka de bytt.

SLUTSATS

Branden har orsakats av att strömmen till fotogenpumpen inte kopplats ur då anläggningen togs ur bruk. När strömbrytaren av misstag kopplades på har pumpmotorn startat men ingen fotogen har pumpats in i behållaren eftersom tanken var bortmonterad. I behållaren fanns en flottör som skulle flyta upp och bryta strömmen till pumpen. Eftersom flottören inte flöt upp bröts ej strömmen till pumpen. Pumpmotorn blev därför överhettad och orsakade branden. Branden självlocknade pga. att det endast fanns elkablarna och ett plastlock över pumpen som kunde brinna och att dörren till rummet var stängd och tät.

SPRIDNINGSRISK

Det fanns lite fotogen kvar i botten av behållaren. Om den tagit eld är bedömningen att spridningsrisk från förrådet och ut till resten av byggnaden förelåg.

ERFARENHETER

Flera mycket positiva faktorer påverkade resultatet av händelsen. Kvinnan hade fungerande trygghetslarm och sinnesnärvaro att nyttja larmet. Den som tog emot larmet agerade på ett föredömligt sätt genom att uppmana till utrymning och därefter larma 112.

ÅTGÄRDER

Har varit i kontakt med kvinnan och hennes släkting och informerat om brandorsaken.

